

Inhoud

Inleiding | 9

DEEL I: DE PARTICULIERE SECTOR | 13

Vrouwen in de letteren, Toespraak voor het Ubud Readers and Writers Festival, 2013 | 15

Het kinderlijke afleggen, Preek in Manchester, 2013 | 20

Terminale vriendschap, *The Guardian*, 2010 | 31

Mijn tienerdagboek, *The Guardian*, 2015 | 38

Een verhaal van gewicht, *Financial Times*, 2013 | 42

Herdenkingsrede voor Greg Shriver, Durham, North Carolina, 2009 | 49

DEEL II: 'WAT DEED JIJ IN DE OORLOG, MAMMIE?' | 57

Fictie en identiteitspolitiek, Openingstoespraak Brisbane Writers Festival, 2016 | 59

Liberalen betwisten nu de etymologie van het woord, *The New York Times*, 2016 | 74

Schrijvers geblokkeerd, *Prospect*, 2018 | 81

Wrede en ongebruikelijke straf, *Harper's Magazine*, 2019 | 94

Linkse lingo, *Harper's Magazine*, 2019 | 104

DEEL III: BEKENTENISSEN VAN EEN EXPAT | 115

Bye-bye, Belfast, 1997 | 117

No exit, *Harper's Magazine*, 2019 | 147

Patrios, *Harper's Magazine*, 2019 | 159

DEEL IV: HET BLOED LATEN STROMEN | 169

Ode aan de bal, *Prospect*, 2011 | 171

De onofficiële olympische sport van Londen, *The Atlantic*, 2012 | 176

Je trainingsschema is waardeloos, Unherd.com-recensie-essay over *The Secret to Superhuman Strength* van Alison Bechdel, 2021 | 182

DEEL V: TEGEN DE HAREN IN | 187

Ik ben geen gekkie, *The New York Times*, 2016 | 189

De ware genialiteit van Ikea, *The Spectator*, 2018 | 195

Onze instellingen begrijpen niet meer waar ze voor dienen, *The Spectator*, 2018 | 199

Beste WriteNow, *The Spectator*, 2018 | 204

Hij, zij en het, *Prospect*, 2016 | 210

Een monumentale kwestie, *The Spectator*, 2017 | 219

Zou u willen dat Londen overspoeld werd door Amerikanen zoals ik?, *The Spectator*, 2021 | 223

De criminalisering van geld verdienen, *New Criterion*, 2010 | 228

Tussen aanhalingstekens, *The Wall Street Journal*, 2008 | 241

Lionel Shriver is dankbaar voor de quarantaine tijdens de pandemie (Nee, dat is ze niet), *Los Angeles Times*, 2020 | 251

Ter verdediging van de dood, *Population and Development Review*, 2010 | 259

Ik was arm, maar ik was gelukkig, *The Guardian*, 2014 | 273

Strijdende vrienden, *Prospect*, 2011 | 278

‘Ik zal me nooit in een verzorgingstehuis laten stoppen’, en andere leugens die we onszelf vertellen, *The Observer*, 2021 | 287

Dat het goed met ons ging wil niet zeggen dat dat ook zo zal blijven, Ramsay Centre-lezing, 2020 | 298

Catastroferen is mijn idee van lol maken, *The Spectator*, 2018 | 314

De nobody in Cannes, *Standpoint*, 2011 | 318

Semantische verschuiving, *Harper’s Magazine*, 2019 | 322

Dankwoord | 333

Inleiding

Toen ik me net op dit project stortte, ontdekte ik tot mijn schrik dat mijn harde schijf uit zijn voegen barstte van de non-fictie. Ik had tientallen bundels van dit formaat kunnen vullen – maar vrees niet, zo sadistisch ben ik niet.

Voor de selectie van deze essays heb ik niet al te strikte maatstaven aangehouden: dit zijn de stukken die in mijn herinnering zijn blijven hangen, ze zijn nog relevant, ik kan het nog steeds verdragen ze te lezen. En voor drie van de gekozen stukken in het bijzonder gold een vierde voorwaarde: na publicatie kreeg ik hel en verdoemenis over me heen.

Ik ben via een achterdeur in de journalistiek terechtgekomen. Ik moest mijn schamele verdiensten als romanschrijver aanvullen. Daarom sprak ik een paar jaar lang redactionele commentaren van drie minuten in voor BBC Radio Ulster in Belfast, waar ik ook de belangrijkste leverancier werd van opiniestukken over de Troubles voor de *Wall Street Journal Europe*. Maar al vroeg was het duidelijk dat ik dat niet alleen voor het geld deed. Ik vond het leuk. Ik ontdekte een nieuwe kracht. Vanaf het begin vond ik het vooral leuk om standpunten te ondersteunen die te weinig verwoord werden, impopulair waren of ronduit gevaarlijk.

Zo schreef ik vijf jaar lang elke maand een column in het Britse tijdschrift *Standpoint*, en publiceer ik al sinds 2017 met veel genoegen om de twee weken een column in het Londense weekblad *The Spectator*. Journalistiek is een goede training voor me geweest. Strakke deadlines halen betekende geen

tijd verlummelen (*faff about* zoals de Britten zouden zeggen). Je houden aan een exact aantal woorden – de inhoud aan de geometrische eisen van de rechthoek onderwerpen – betekent vaak favoriete passages schrappen. Journalisten kunnen het zich niet veroorloven precies te zijn.

Men heeft me weleens gewaarschuwd dat mijn parallelle carrière in non-fictie mijn reputatie als fictieschrijver waarschijnlijk meer kwaad dan goed heeft gedaan, vooral omdat mijn meningen vaak enige baksteenbreedtes buiten het Raam van Overton liggen. Maar het is te laat voor berouw. Het feit dat Shriver Brexit steunde, niet houdt van positieve discriminatie, tegen lockdowns voor het onderdrukken van ziektes is, gruwet van torenhoge staatsschulden, vrijheid van meningsuiting verdedigt ook als mensen die gebruiken om iets onaangenaams te zeggen, en zich verzet tegen ongecontroleerde massaimmigratie ligt al in het geheugen van het publiek verankerd. Lezers die deze standpunten niet delen, kunnen best genieten van mijn romans, die, hoop ik, niet blijven hangen aan de polemische kant, zoals ze wellicht ook grote delen van deze bundel die over andere kwesties gaan, zullen kunnen waarderen. Toch bied ik geen verontschuldigheden aan voor deze standpunten, vooral omdat de overgrote meerderheid van mijn literaire collega's ver naar links helt, en de letterenwereld ernstig behoefte heeft aan tegenwicht.

Ik ben niet van nature activistisch aangelegd. Ik ga niet naar demonstraties en zit niet in belangenorganisaties. Toch heeft een standpunt innemen bij een hele reeks kwesties iets urgents gekregen. Bij mijn verzet tegen het illiberalisme dat de laatste tien jaar zoveel westerse instellingen in zijn greep heeft gekregen, heb ik een heleboel trouwe metgezellen gekregen in de wereld van de non-fictie. Maar andere fictieschrijvers die hun nek hebben uitgestoken om de vrijheden te verdedigen waar ons beroep van afhankelijk is, zijn teleurstellend dun gezaaid.

Ik ben geboren Amerikaanse maar heb het grootste deel van mijn volwassen leven in het Verenigd Koninkrijk gewoond, dus

veel van deze stukken zijn geschreven voor Britse bladen. De onderwerpen die in deze essays aan de orde komen, moeten in grote lijnen relevant zijn voor lezers in beide landen. Hoewel de meeste stukken in deze bundel al eerder zijn gepubliceerd, zou het lezers behoorlijk veel moeite kosten deze vijfendertig ‘beste van’-essays op te vissen uit het moeras van bijna een miljoen Google-hits op mijn naam. Ik heb de uitpuilende kast van mijn harddisk uitgemest zodat u dat niet hoeft te doen.

DEEL I

DE PARTICULIERE SECTOR

Vrouwen in de letteren

Toespraak voor het Ubud Readers and Writers Festival

Indonesië, 2013

Beste Lionel,

Je zult wel verbaasd zijn van me te horen. Maar ik ben op een literair festival op Bali – jawel, Bali – en ik ben gevraagd iets te zeggen over ‘die keer dat het niet lukte’. In jouw geval wil het al twaalf jaar ‘niet lukken’. Waarbij ‘het’ natuurlijk je carrière is.

Je vindt het vast wonderlijk dat ik terugkijk op de duistere periode die jou nog steeds in een nostalgische greep houdt. Je bent tenslotte vaak depressief. Je hebt boek na boek geschreven en niemand die erin geïnteresseerd is. Bijna geen sterveling heeft ooit van je gehoord. In het zeldzame geval dat je een sociale gebeurtenis bijwoont en dan *claimt* schrijver te zijn, leidt dat vaak tot de vernietigende vraag: ‘O? Hebt u al iets gepubliceerd?’

Het is vernederend. Maar gezellig doen gaat je slecht af, dus je kunt maar beter thuisblijven. Toegegeven, het is naïef om iemand te stimuleren zich niets aan te trekken van wat anderen vinden; iedereen vindt het belangrijk wat anderen vinden. Maar al van jongs af aan geef jij een tikje minder om andermans mening over jou dan je collega’s, en betrekkelijke onverschilligheid werkt in je voordeel. Een kleine waarschuwing hier: in de toekomst zul je overspoeld worden door andermans meningen over jou, niet allemaal even aardig, en zelfs de

vleiende variant zal een vloek worden. Geniet nog maar even van je anonimiteit. Een nobody zijn is fantastisch. Mensen bemoeien zich niet met je zaken. Ze laten je met rust.

Wij hebben inmiddels een klein eigen huis in Londen. Jij daarentegen hebt het grootste deel van onze persoonlijke Middeleeuwen weggestopt gezeten op de zolder van een voorname maar aftandse victoriaanse villa in Noord-Ierland. Het appartement in Belfast is excentriek ingericht met een allegaartje aan afdankertjes uit de kringloop, en zit vol schuine plafonds en ellendige kleine gaskacheltjes die een rare lucht verspreiden. Maar hoewel je maar een huurder bent, voel jij je meer eigenaar van Notting Hill 19 dan wij nu van de Londense twee-onder-een-kap waarvan wij het eigendomsbewijs hebben. Je zolderkamer aan Notting Hill is een raar nest in een rare stad, maar je hebt zowel huis als stad volledig bezeten. Je geeft luidruchtige etentjes voor goede vrienden, geserveerd op gebarsten negentiende-eeuws serviesgoed uit de kringloopwinkel. 's Ochtends sluit je de deur van je werkkamer, steekt de stinkende gaskachel aan, trekt de gordijnen open, schuift een stoel voor je kleine Toshiba-laptop en kruipt weg in je eigen wereldje binnen je eigen wereldje. Weet je wel dat we nog dromen over Notting Hill? Omdat het ten diepste *ons huis* was. Pas nu, nu we zoveel dichterbij de dood staan, hebben we het gevoel dat we maar huren.

Oké, je bent nog net niet blut, maar je weet je te redden, ook al zoek je soms je heil bij Bulgaarse wijn. Je huur is een lachertje. En wat moet je ook met restaurants; je grilt liever je eigen vis zodat die niet te gaar wordt. Kleren interesseren je niet. Je sprokkelt een vliegticket bij elkaar als je ergens naartoe moet. Dus waar ontbreekt het je precies aan?

Ik zal je een geheim verklappen: ons inkomen is inmiddels 'comfortabeler', maar er is niets veranderd. We eten nog steeds het liefst thuis. We kopen nog steeds afgeprijsde groenten in de supermarkt, want zuinigheid is een manier van denken – achterdochtig tegenover het hooghartige gevoel ergens recht

op te hebben, en realistisch ten opzichte van genotzucht, omdat de meeste verwennerij niet werkt. Onze geneugten zullen eenvoudig blijven, zoals de meeste echte geneugten dat zijn: boeken van andere schrijvers; drie uur tennissen op een betaalbare baan; popcorn, dat nog het dichtst in de buurt komt van een gratis snack; slapen, dat echt gratis is. Met meer geld zou je lijden aan de *embarras du choix*, zoals wij nu. Dus geniet van je slim beknibbelen, van het spel. Weet dat je te zijner tijd beter beloond zult worden voor de vruchten van je inspanningen en dat dat *niets zal uitmaken*.

En laten we ook niet vergeten dat je tijdens je geploeter in de literaire loopgraven eindelijk serieus verliefd bent geworden. Na je gevoelens te hebben verkwanseld aan een trits ploerten, houd je eindelijk van een man om wie hij is, en niet van een of ander dwaas beeld dat je hebt verzonnen. (In onze jeugd hadden we een zwak voor nepgoden – voor idolen van eigen makelij, die weinig overeenkomst vertoonden met de teleurstellingen naast ons in bed.) Deze man weet ook wie jij bent en houdt toch van je. Op een doorsnee avond kijk je naar een huurvideo van *The Basketball Diaries*, genesteld in de armen van een intelligente, grappige, trouwe en knappe man – dus wat maakt het uit dat de wijn Bulgaars is?

Zo gezegend is jullie duo dat ik je met tegenzin het nieuws breng dat jullie na negen heerlijke jaren uit elkaar zullen gaan. Ik vrees dat ik zojuist je hart heb gebroken. Erger, je zult zijn hart breken, en ik heb ons misschien nog steeds niet vergeven voor deze onachtzaamheid, die nog altijd twijfel zaait over de vraag of we een ‘goed mens’ zijn. Maar we hebben ook baat gehad bij een zekere mate van zelf-wantrouwen. Trouwens, jaren geleden heeft onze vader verklaard dat de liefde het enige strijdtoneel is waarop egoïsme loont. Kijk aan, toestemming van je eigen vader om je als een rotzak te gedragen. Reken maar dat de opvolger van je huidige lief de vruchten zal plukken van je zelfverwijt. Je zult een trouwe echtgenote blijken. En twee keer verliefd worden is heel veel.